

BAZI ZEYTİN ÇEŞİTLERİ

Ayvalık (Edremit)

Orta büyüklükte bir ağaç olur. Kuraklığa ve dona hassastır. Periyodisite (yani iki yılda bir ürün alma) özelliği azdır. Dane küçük ve yuvarlaktır. Geç olgunlaşır ve uzun süre ağaç üzerinde kalabilir. % 24 yağ oranı ile yağlık bir çeşit olarak kullanılabilir.

Domat

Ülkemizin en iyi salamuralık çeşididir. Periyodisite özelliği azdır. Yağ oranı % 23 olup danesi iri ve etli bir zeytindir. Killi toprağa ve sulanan arazilere önerilir.

Gemlik

Meyve rengi parlak siyah, şekli düzgün ve yuvarlağa yakındır. Çekirdeği etten kolay ayrılır. Bu özellikleriyle iyi bir siyah salamuralık çeşittir. Ege bölgesinde dane kabuğu kalınlaşır ve matlaşır. Yüksek nem ister ve soğuğa dayanıklıdır. Yağ oranı % 30 dur. Bu nedenle hem sofralık hem de yağlık olarak değerlendirilir. Yağı uzun süre depolamaya uygun değildir.

Edremit Zeytincilik Üretim
İstasyonu Müdürlüğü

Cennetayağı Mah. İstasyon Cad. No:5
Edremit- BALIKESİR 10300

ZEYTİN FİDANI

- Seçim - Dikim - Bakım Önerileri

Zeytin bütün ağaçların ilkidir...

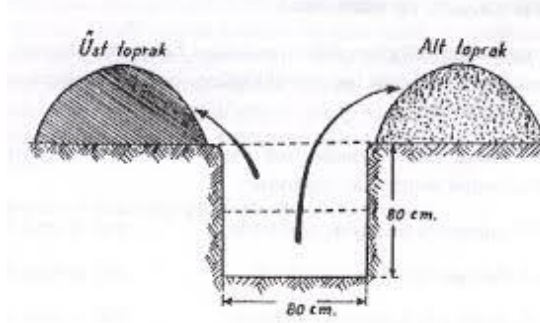

DİKİM ŞEKLİ ÖNERİLERİ

A) KARE DİKİM ŞEKLİ: Düzgün dikdörtgen veya kare arazi tipine uygun, genellikle tavsiye edilen dikim şeklidir. Tarlanın iki kenarından dikim arasının yarısı kadar mesafe bırakılır. Sıra üstü ve sıra arası mesafe eşittir. Örneğin Gemlik için bu mesafe 5x5 m, Ayvalık için 6x6 m, Domat da ise 7x7 m veya 8x8m'dir.

B) DİKDÖRTGEN DİKİM ŞEKLİ:

Sıra üzerleri daraltılır, sıra araları geniş tutularak birim alana daha çok fidan dikilir. Sıraların kuzey-güney yönünde olmasına dikkat edilmelidir. Böylelikle ağaçların daha fazla gün ışığından yararlanmaları sağlanır. Yine Gemlik veya Ayvalık gibi orta büyüklükteki çeşitlerde 5x7 m ve 4x6 m gibi dikimler yaygındır. Domat da ise 6x8 m'dir.

FİDAN DİKİMİ VE BAKIMI

Çukuru 80cm veya 1 metre genişlikte açılabilir. Üstten 30 cm'ye kadar olan toprak çukurun bir tarafına, alttaki 30 cm'lik toprak da diğer tarafa yığılır. Bu işlemin dikimden bir ay önce yapılması faydalıdır. Açılan çukurdan çıkan üst toprak tercihen yanmış çiftlik gübresi ile 1/3 oranında (yani 1 kürek gübre + 3 kürek toprak) karıştırılıp çukurun dibine atılır.

Bu karışıma yarım çay bardağı 15-15-15 kompozit gübre ilave edilebilir. Üzerine biraz toprak konarak köklerin gübreye teması önlenir. Toprağı dağılmadan naylonu yırtılmış tüplü fidan çukurun ortasına gövdesi düzgün bir şekilde yerleştirilir ve kalan toprakla etrafı doldurulur, sıkıştırılır.

Dikim derinliği fidan toprağından 1-2 parmak daha fazla olabilir. **Eğer fidan asılıysa, ası yerinin kapanmasına dikkat edilmelidir.** Etrafına 50-60 cm yalak yapıldıktan sonra yeterli miktarda can suyu verilir. Yağmurlu havada bile can suyu verilmelidir.

İlk yıllarda düzenli ve bol su ile sulama yapılmalıdır. Fidanın civarındaki yabancı otlar temizlenmeli, çanaklarda kaymak tabakası oluştuğunda çapa ile kırılmalı, hastalık ve zararlılarla mücadele düzgün yapılmalı ve yapılacak toprak tahliline göre azot formundaki gübrelerle gübreleme yapılmalıdır. Kullanılacak gübre toprakla karıştırılıp bekletilmeden sulama yapılmalıdır.

Zeytin ağacının doğal yapısından kaynaklanan ve ürünün bir yıl çok bir yıl az az veya yok denecek kadar az olması, PERİYODİSİTE demektir.

Periyodisiteyi, çeşitlere bağlı olarak çok farklı şiddette olmasına rağmen dışarıdan yapılacak uygulamalarla azaltabiliriz.

1) Zeytin meyvesi 2 yıllık sürgünler üzerinde oluşan çiçeklerden meydana gelir. Budama yaparken bu sürgünleri kesmemeye kesinlikle dikkat etmeliyiz.

2) Kışın kurak geçen yıllarda yapılan yaz sulaması ve ilaveten daha önce belirttiğimiz gübreleme, zeytinlik bakımının temeli olmalıdır.

3) Sırıkla hasat yapılırken gelecek yılın ürününü verecek olan gözlerle zarar verilmektedir. Bu yüzden hasad işleminin bu gözler oluşmadan Şubat ayı sonuna kadar bitirilmesi ve ardından da budama işleminin hemen yapılması gerekmektedir.

Bu dönemlerde yıl kurak gidiyorsa, ayda bir yapılan sulama; ürün miktarını, yağ oranının artmasını ve sofralık çeşitlerde dane iriliğinin artmasını sağlar. Sulama şekilleri, arazinin meyili, toprağın su tutma kapasitesi ve iklim gibi şartlara bağlı olarak değişir.

Zirai Mücadele

Kaliteli sofralık zeytin ve zeytinyağı elde etmenin diğer bir adımı da hastalık ve zararlılarla mücadeledir.

Tüm sert çekirdekli meyve ağaçlarında olduğu gibi, zeytin ağaçlarına da en az yılda bir kere, Şubat ayında (sürgün vermeden önce) bordo bulamacı (göztaşı) atılmasını tavsiye ederiz.

Bu işlem zeytin ağacının hastalık ve zararlılara karşı direncini artırırken aynı zamanda halkalı leke ve dal kanseriyle mücadele yöntemidir. Önlem olarak, zeytinliklerimizin bakımlarını (budama, gübreleme, sulama vs..) zamanında ve iyi yapmalıyız.

Ağaçları sık sık kontrol edip, hastalık ve zararlıların tespitinde ve kimyasal mücadelesinde **G.T.H.B. İl ve İlçe Müdürlüklerinden detaylı bilgi alabilirsiniz.**

HASTALIK VE ZARARLILAR

Zeytin ağacının çok zararlısı vardır. Bunlardan en önemlileri aşağıdaki gibidir.

1)Zeytin Sineği (Bactrocera Olea)

Zeytinsineği, zeytin tarımında en çok ekonomik kayıba yol açan zararlıdır. Önce iri parlak ve yağlanmaya başlamış meyvelere yumurtasını bırakır. Burada gelişen küçük kurtçuk(larva) gelişme süresince meyve etini yiyerek beslenir. Böylece meyvenin çürüyerek dökülmesine, ürün miktarının dolayısıyla yağ miktarının azalmasına, depolamada asitlik oranının artmasına, vuruksu danelerde sofralık kalitesinin düşmesine sebep olur.

2)Zeytin Kabuklu ve Pamuklu Biti(Parlatoria Oleae - Euphyllura Olivina)

Zararlarını, zeytin dal, sürgün, yaprak, çiçek ve meyvelerde meydana getirirler. Bitki özsuğunu emerek, beslenmeyi engeller, ağacı zayıflatır. Çiçek tomurcuk oluşumunu azaltır, yine çiçek ve meyve dökümüne sebep olarak ürün kaybına yol açar.

3) Zeytinde Halkalı Leke Hastalığı (Spilocaea oleaginea)

İlk belirtiler ilkbaharda yaprak üst yüzeyinde görülen siyahımsı-gri renkte yuvarlak nokta şeklindeki lekelerdir. Bu noktaların olduğu yerde renk açılır, etrafında açık renkli bir halka oluşur. Bunu dıştan ikinci bir halka çevirir. Bu görünüm nedeni ile hastalığa halkalı leke denmektedir. Hastalıklı yapraklar dökülür. Bu da verim azalmasına ve erken meyve dökümüne yol açar.

Daha etkili bir mücadele bilgisi için Web sitemizi ziyaret ediniz.

www.tarim.gov.tr/BUGEM/edremitzeytin

Bize Ulaşın

Edremit Zeytincilik Üretim İstasyonu
Müdürlüğü

0 266 373 1371
edremitzeytincilik@tarim.gov.tr

Bize Web'de ziyaret edin:
www.tarim.gov.tr/BUGEM/edremitzeytin